

Корабните сирени вят и напомнят на правителствата за кризата със смяната на екипажите!

Хуманитарната криза, с която се сблъскват моряците и моряшките семейства, има значение за всички нас!

Ще се вслуша ли властта в моряшкия протест?

Посвещавам на всички мои възпитаници от ВВМУ „Н. Й. Вапцаров”, гр. Варна, които плават в Световния Океан като корабни офицери – Key Workers at Sea! Thank You, Seafarers - Our Heroes during the COVID-19 pandemic!

Призив на Международната Морска Камера (ICS):

- Ships sound your horns: Governments must not forget our heroes at sea!
- Global shipping fleet to sound horns on 8 July to remind governments over need for urgent crew change!

<https://www.ics-shipping.org/news/press-releases/2020/06/30/global-shipping-fleet-to-sound-horns-on-8-july-to-remind-governments-over-need-for-urgent-crew-change> (June 30th, 2020)

 International Chamber of Shipping

„Трябва да действаме в името на моряците. Експлоатацията на съдовете и благополучието на екипажа не трябва да се подлагат на риск. Хуманитарната криза, с която се сблъскват моряците, има значение за всички нас, за световната икономика и за безопасността на море и околната среда”.

Лим Китак, Генерален секретар на Международната морска организация (ИМО)

9 юли 2020 г., Лондон

Първа международна виртуална среща на високо равнище, посветена на влиянието на COVID-19 върху смяната на екипажите

<https://www.gov.uk/government/news/new-international-commitment-to-improve-seafarers-rights> (July 9th, 2020)

The first international maritime summit to address impact of COVID-19 on crew changes (United Kingdom, Denmark, France, Germany, Greece, Indonesia, Netherlands, Norway, Philippines, Saudi Arabia, Singapore, United Arab Emirates, United States of America)

Обявената на 11 март 2020 г. от Световната здравна организация (СЗО) глобална пандемия COVID-19 промени из основи света. Кризата парализира икономиката, транспорта, образованието, социалната сфера и наложи невиджана изолация в градовете, които заприличаха на опустошени и опустели урбанизирани територии.

Преди два месеца, на 8 май 2020 г., генералният секретар на ООН Антонио Гутериш изрази своята загриженост за омразата, налагането на вина и разпространението на паника по света по време на кризата с коронавируса. Той заяви, че пандемията на коронавируса продължава да създава „цунами от омраза и ксенофобия“ и призова за „всеобхватни усилия за спиране на речта на омразата в световен мащаб“.

Хората с маски станаха логото на градския епидемиологичен пейзаж. Това на свой ред породило фундаментални изменения в човешката психика и поведение, деформира естествената човешка комуникация и я пренесе във виртуалното пространство.

Единствено **моряците - новите герои на света**, не спряха трудовата си дейност, корабите продължиха да плават и да осигуряват живота на планетата с всичко необходимо за живот. Около 80 % - 90 % от световния товарооборот се извършва по море. Без моряците животът на земята щеше напълно да спре. Затова Международната морска организация (ИМО) призова правителствата да признаят моряците като ключови работници и да се обърнат с лице към проблемите на корабните екипажи, моряците и техните семейства, най-големият от които е невъзможността за смяна на корабните екипажи.

На 25 май 2020 г. Международната морска камара (ICS), Международната конфедерация на профсъюзите (ITUC) и Международната федерация на транспортните работници (ITF) призоваха Генералния секретар на ООН Антонио Гутериш да осигури приемане от правителствата на одобрени от ИМО протоколи и действени мерки за смяна на екипажите и тяхното завръщане в родината.

Ръководителите на тези три морски организации бяха упълномощени да изразят и защитят интересите на един и половина милиона моряци от всички страни:

- В ICS членуват корабоплавателни компании, които експлоатират повече от 80 % от световния търговски тонаж;
- В ITUC официално са представени около 250 милиона работници по света;
- В ITF официално са представени 20 милиона транспортни работници.

В официалното писмо на ръководителите на ICS, ITUC и ITF до Генералния секретар на ООН се настоява незабавно да приеме срочни мерки за смяна на 200 000 членове на корабни екипажи, за да избегне възможна „хуманитарна криза“.

Настъпването на **хуманитарна криза на моряците и техните семейства** е една реална опасност, за която министрите на 12 държави бяха тревога в Лондон на 9 юли 2020 г. и която криза правителствата и корабоплавателните компании не трябва да подценяват и negliжират.

Хуманитарната криза на море се предизвиква от свръхсложен комплекс от фактори, които неблагоприятно влияят на работоспособността на корабните екипажи и взаимоотношенията между моряците на борда на кораба, сред които се открояват **четири съществени причини:**

На **първо място** хуманитарната криза се предизвиква от умората на моряците, които работят принудително и изнурително месеци наред над определеното от контракта време, а е добре известно, че умората е убиец № 1 в корабоплаването и първопричина за морски аварии и катастрофи.

На **второ място** хуманитарната криза се предизвиква от сложен комплекс психофизиологически, социални и ергономически фактори, които са неизбежни при продължителни плавания и са добре познати в морските среди. Те се обозначават с редица идиоми – българският идиоматичен израз е моряшкият жаргон „хвана го желязото”.

Синдромът на продължителните плавания „хвана го желязото” се проявява със сложна симптоматика:

- Личностно пресищане;
- Интерпретационен синдром;
- Когнитивен дисонанс;
- Сензорна депривация е сензомоторни нарушения;
- Усамотяване и отчуждаване, затваряне в себе си, самоизолация, нарушения в комуникацията между членовете на екипажа, ограничаване на употребявания запас от думи (речников запас);
- Разстройства на емпатията, клюки, слухове, конфликти, доноси, сплетни, дразги;
- Носталгия и затруднена комуникация със семействата, близките и приятелите на брега;
- Хиподинамия с всичките ѝ негативни последствия върху дееспособността на моряците;
- Повишена агресивност с двете ѝ измерения – агресия навън и агресия навътре (автоагресия), вкл. суициден риск;
- Непоносимост, неприязън и омраза, влошаване на взаимоотношенията между трите управленски нива в екипажа - управленско, оперативно и изпълнителско);
- Насилие на работното място, сред което и сексуални деформации и сексуално насилие;
- Професионално изгаряне (изпепеляване);
- Нарушения във вниманието и бързината на реакциите, изменения във времевите и пространствените възприятия, възможни халюцинации и илюзии (зрителни, слухови, обонятелни, вкусови), нарушения в съня и още много други.

На **трето място** хуманитарната криза се предизвиква при ограничителни и рестриктивни мерки на пристанищните власти и невъзможността за слизване на брега и краткотраен отдих в брегови условия.

Рестриктивните мерки към моряците в някои пристанища и държави са толкова жестоки и нечовешки, че е трудно да ги възприемем без гняв и възмущение.

Ще се позовем на **три документа**, пряко свързани с мореплаването и правата на моряците:

А) На 14 април 2020 г. Европейската комисия, отчитайки реалните рискове за моряците и пътниците на борда на кораба в условията на пандемията COVID-19, прие специални Насоки относно опазването на здравето, репатрирането и пътническите услуги за моряците, пътниците и други лица, намиращи се на борда на кораби (2020/С 119/01):

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2020:119:FULL&from=EN>

Предписанията на този документ в някои пристанища не се зачитат и отношението към екипажите драстично се разминава с хуманизма, алтруизма и емпатията, за което свидетелстват и редица публикации на ИМО.

Б) През 2006 г. беше приета най-важната конвенция за правата на моряците - Морската трудова конвенция (The Maritime Labour Convention, MLC 2006), която беше провъзгласена за **четвъртия стълб** в Международното морско право наред с Конвенциите SOLAS, STCW и MARPOL:

Морска трудова конвенция, 2006 г., на Международната организация на труда (Приета от Конференцията на Деветдесет и четвъртата й сесия, Женева, февруари 2006 г.) (Ратифицирана със закон, приет от 40-ото Народно събрание на 27 май 2009 г. - ДВ, бр. 42 от 2009 г. В сила от 20 август 2013 г.)

<https://www.lex.bg/en/laws/ldoc/2135884319>

Член IV на МТК '2006 регламентира Заетостта и социални права на моряците:

1. Всеки моряк има право на безопасно и сигурно работно място, което да отговаря на нормите за безопасност.

2. Всеки моряк има право на справедливи условия на заетост.

3. Всеки моряк има право на достойни условия на работа и живот на борда на кораба.

4. Всеки моряк има право на здравеопазване, медицинско обслужване, мерки за неговото благосъстояние и други форми на социално осигуряване.

5. Всяка държава-членка обезпечава в рамките на своята юрисдикция пълното зачитане на трудовите и социалните права на моряците, посочени в предходните алинеи на този член, в съответствие с изискванията на тази конвенция. Ако в конвенцията не е установено друго, зачитането на тези права може да бъде постигнато чрез актове на националното законодателство, чрез приложими колективни трудови договори или чрез други мерки или в практиката.

Нормите и предписанията на МТК '2006 продължават да не се зачитат на много места по света.

В) Съвсем наскоро ИМО издаде **Препоръки за достъпа на моряците до медицинско обслужване на брега**, като би **тревога**: Заради COVID-19 в някои пристанища не пускат на суша дори членове на екипажите с инсулт!

<http://www.imo.org/en/MediaCentre/HotTopics/Pages/Coronavirus.aspx>

(Advice for IMO Member States, seafarers and shipping. IMO has issued the following circular letters):

[http://www.imo.org/en/MediaCentre/HotTopics/Documents/COVID%20CL%204204%20add/Circular%20Letter%20No.4204-Add.23%20-%20Coronavirus%20\(Covid-19\)%20-%20Recommendations%20For%20Port%20And%20CoastalStates%20On%20medical%20care.pdf](http://www.imo.org/en/MediaCentre/HotTopics/Documents/COVID%20CL%204204%20add/Circular%20Letter%20No.4204-Add.23%20-%20Coronavirus%20(Covid-19)%20-%20Recommendations%20For%20Port%20And%20CoastalStates%20On%20medical%20care.pdf)

(1 July 2020)

Circular Letter No.4204/Add.23, 1 July 2020: Coronavirus(COVID-19) – Recommendations for port and coastal States on the prompt disembarkation of seafarers for medical care ashore during the COVID-19 pandemic

Тези съобщения бяха широко разпространени сред българските и световните медии (economic.bg).

По повод издаването на посочените препоръки, касаещи здравето на моряците и медицинската помощ за корабните екипажи в пристанищата при пандемийни условия, Генералният секретар на ИМО Китак Лим заяви:

- Получаването на медицинска помощ на брега може да се окаже въпрос на живот и смърт за моряците, заболели по време на работата си на плавателните съдове. Още от самото начало на пандемията имаше случаи, когато на моряците бяха отказвано разрешение да слезат на брега, и то – дори и когато това представляваше заплаха за техния живот от болести, които не бяха свързани с коронавируса, като например инсулт.

Тази силна, по държавнически мъдра и отговорна позиция на Китак Лим, беше предшествана от **две вълнуващи негови обръщения** към моряците, корабните екипажи и правителствата:

(20 April 2020) Personal message from IMO Secretary-General Kitack Lim to seafarers

<http://www.imo.org/en/MediaCentre/HotTopics/Documents/Covid%20SG%20messages/17%204%202020%20IMO%20SEC-GEN%20-%20Personal%20message%20from%20IMO%20Secretary%20Kitack%20Lim%20to%20seafarers.pdf>

(19/03/2020) Tackling COVID-19 – a voyage together

<http://www.imo.org/en/MediaCentre/PressBriefings/Pages/08-IMO-SG-message.aspx>

Чрез своята последователна грижа за моряците в условията на пандемията COVID-19, Генералният секретар на ИМО Китак Лим се утвърди като **харизматичен морски водач**, чийто призови убедително звучат по целия свят и дава личен пример на правителствата:

- В най-трудното време на пандемията моряците самоотвержено доставят стоки, от които всички се нуждаем. Но тяхното здраве и благополучие са също така важни, както и здравето на всеки друг човек. Настъпи време за правителствата в целия свят да обезпечат моряците с достъп до медицинска помощ без никакво отлагане. Оперативното оказване на медицинска помощ на

моряците има важно значение както за самите моряци, така и за поддържането на глобалната верига на доставките.

Преди това, през месец май 2020 г., ИМО изпрати до правителствата на 174-те държави-членки **Пътна карта** за подобряване смяната на корабните екипажи.

На **четвърто място**, при това най-същественото, това е невъзможността за редовна смята на екипажите след изтичане срока на трудовия договор и връщане в родината при нормални условия, което се причинява от глобалната пандемия COVID-19. Непозната до сега световна пандемия показва, че човечеството нямаше и продължава да няма пълна представа за характеристиката на пандемията и последиците от нея, не притежава и продължава да няма надеждни механизми за справяне с нея.

Освен писмото на ICS, ITUC и ITF до ООН, в редица държави бяха публикувани **петиции на моряците**, в които се призовават 174-те държави-членки на ИМО да се обърнат с лице към проблема със смяната на корабните екипажи.

Моряците искат действително да бъдат признати за ключови работници, със съответните регулативни норми на национално и международно ниво.

Моряците настояват също да се осигури свободен достъп до техните кораби и достъп на екипажите в пристанищата и пристанищните градове, да се осигурят достатъчно количество авиорейсове за смяната на корабните екипажи, за отмяна на карантината на моряците при доказани отрицателни резултати на техните тестове и др.

Независимо от призивите на ИМО, правителствата на редица държави-членки на ИМО (общият брой на държавите-членки е 174) и корабоплавателни компании не са признали моряците за ключови работници и не предприемат конкретни действени мерки за осигуряване на редовната смяна на корабните екипажи.

Моряците обаче не са сами в битката с глобалната пандемия COVID-19. Десетки организации и институции, които имат пряко отношение към водния транспорт, след обявяването на пандемията на 11 март 2020 г., излязоха с редица инициативи, обръщения, призови, регламенти, програми и предложения за подкрепа на моряците и моряшките семейства и създават стройна организация са смяна на екипажите.

Ето **три примера**, които убедително показват, как светът подкрепя моряците в пандемията COVID-19:

1) Като първи пример можем да посочим Хонконг, който се оказва лидер № 1 в изграждане на позитивни отношения към моряците и създаване на условия за смяната на корабните екипажи от всички държави без изключение.

Преди повече от месец Хонконг отмени и свали практически всички ограничения за смяна на екипажите, което е достойно за адмиралции. Хонконг даде пример света как се полагат грижи за моряците в условията на пандемията COVID-19 като направи решителни стъпки и създаде условия за смяна на всички корабни екипажи, което позволи на моряците, които влизат в това

пристанище, да се приберат в къщи или да се качат на своя кораб без никакви карантинни мерки или специални разрешения.

Местният морски департамент обнови правилата, които разрешават неограничена смяна на екипажите.

Новите правила, приети на 8 юни 2020 година, дадоха възможност на екипажите, чиито контракт е изтекъл, да остават на своя кораб, докато се намират в пристанището и да се отправят непосредствено на летището, за да се върнат в своите родни страни.

Същите благоприятни условия местните морски власти, съвместно с моряшкия профсъюз, създадоха и за пристигащите екипажи, които трябва да се качат на своя кораб. Ако моряците са пристигнали по-рано, а корабът им още не е влязъл в пристанището, морските власти осигуряват благоприятни условия на моряците да изкачат своя кораб в хотел при спазване на съответните санитарни изисквания и карантинни мерки.

Този положителен пример на Хонконг беше оценен по достойнство от Генералния секретар на Международната организация на труда (МОТ) британецът Гай Райдър, който призова да се изучи опита на Хонконг и да се популяризира сред другите държави:

- Моряците достигат до предела на силите си. Продължителното пребиваване в морето, когато много мъже и жени работят на борда повече от година, доведе до много случаи на сериозни психически разстройства. Някои капитани на кораби дори решиха да вземат в ръцете си работата и да се отклонят от предполагаемото назначение на кораба, опитвайки се да се доберат до дома. Недопустимо е да се принуждават измъчените моряци да работят повече от 4 месеца след завършване на контракта. Това застрашава тяхното здраве и заплашва безопасността и сигурността на корабоплаването. Сега са необходими действия за осигуряване на достойни условия за работа на моряците, предотвратяване на аварии и екологически катастрофи. МОТ призовава правителствата да работят заедно и да извършват безопасна смяна на корабните екипажи.

2) Вторият пример дойде преди няколко дни, на 9 юли 2020 г., от **Великобритания - добрата стара морска Англия**, която в най-жестоките карантинни условия успя да върне по домовете си повече от 12 000 английски моряци и да осигури възможността на хиляди други моряци да се върнат по родните места през английските пристанища и летища.

Англичаните убедително показаха на света, че който иска да направи нещо – търси начин, а който не иска – търси причини и оправдания. В тази връзка е целесъобразно да си припомним древна моряшка поговорка: На калпавия морски водораслите му пречат!:(:)))

Докато десетки морски държави и правителства, морски администрации, профсъюзи и корабоплавателни компании изпаднаха в пълен социален ступор (лат. Stupor – вцепененост, скованост, неподвижност) и бездействия, търсейки оправдания, англичаните мислеха творчески и действяха решително.

Photo of ship with shipping containers
(www.gov.uk, 9 July 2020)

На 9 юли 2020 г. Великобритания стана домакин на Първата международна морска виртуална среща на високо равнище (ниво министри), посветена на влиянието на COVID-19 върху смяната на екипажите (First international maritime summit to address impact of COVID-19 on crew changes).

Причините за тази глобална морска среща са съвсем основателни - от общо 1.2 млн. души на море, над 200 000 са очакващите смяна моряци.

В срещата участваха Генералният секретар на ИМО Китак Лим, Генералният секретар на ICS Гай Платен, представители на дузина държави – Великобритания, Германия, Гърция, Дания, Индонезия, Нидерландия (до 31.12.2019 Холандия), Норвегия, Обединени Арабски Емирства, Саудитска Арабия, САЩ, Сингапур, Филипините, Франция.

Както се вижда, за съжаление името на Република България не фигурира сред участниците в този висш международен морски форум, който търси ефективни решения за смяна на корабните екипажи. Оставяме читателите да си обяснят сами причините за този факт.

Бяха достигнати договорености за нови международни морски мерки за отваряне на границите за моряците и увеличаване рейсовете на корабите и самолетите за репатриране на корабните екипажи.

Участниците в морската среща на високо равнище призоваха страните да предприемат действени решения и програми за отмяна на ограниченията за придвижването на моряците, смекчаване на визовите препятствия и за приложение препоръките на ИМО и МОТ. В резултат на предприеманите мерки от срещата, моряците ще получат статут на ключови работници във всичките 174 държави - членки на ИМО и ще получат разширени права.

Представителите на 13-те държави, участници в срещата на високо равнище, приеха заключителен документ, в който призовават националните правителства да предприемат мерки за решаване на проблемите при смяната на корабните екипажи и предоставяне на медицинска помощ.

С пълния текст на съвместното заявление можем да се запознаем на сайта на Департамента по транспорта на Великобритания – справка:

New international commitment to improve seafarers' rights

<https://www.gov.uk/government/news/joint-statement-of-the-international-maritime-virtual-summit-on-crew-changes>

(Published 9 July 2020)

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-transport>

3) Третият пример за подкрепа на моряците е свързан с Международната организация на труда (МОТ, International Labour Organization, ILO), която през 2019 година чества своята 100-годишнина, а през юли 2020 година проведе Глобалната виртуална среща на върха относно Covid-19 и света на труда – Изграждане на по-добро бъдеще на труда. Форумът бе открит с изказвания на генералния секретар на ООН г-н Антонио Гутереш, генералния директор на МОТ Гай Райдър, генералния директор на Световната здравна организация д-р Тедрос Адханом Гебрейесус и президента на Конфедерация Швейцария Симонета Сомаруга.

Справка:

COVID-19 and the World of Work ILO Global Summit on COVID-19 and the World of Work

<https://global-summit.ilo.org/en/event/constituents-day>

1-2 and 7-9 July 2020

COVID-19 and the World of Work

Regional Events (1-2 July 2020)

ILO Constituents' Day

Global Events (7-9 July 2020)

ILO Centenary Declaration for the Future of Work in the context of the pandemic.

Този внушителен форум на високо равнище продължава да има широк международен отзвук. През 2020 г. отбелязваме също така и 100 години от членството на България в Международната организация на труда и по този повод беше изпратен поздравителен адрес до форума от наша страна (mfa.bg).

Международната Морска Камара (ICS) реши да използва Глобалната виртуална среща на МОТ, за да привлече вниманието на участниците във форума и на всички правителства към **фундаменталния проблем**, породен от пандемията COVID-19 – **блокирането на моряците в Океана и затруднената смяна на корабните екипажи**.

За целта Международната Морска Камара (ICS) призова моряците в знак на протест да пуснат корабните сирени в 12.00 часа на 8-и юли 2020 година.

Справка:

The International Chamber of Shipping (ICS)

Shaping the future of shipping

<https://www.ics-shipping.org/news/press-releases/2020/06/30/global-shipping-fleet-to-sound-horns-on-8-july-to-remind-governments-over-need-for-urgent-crew-change>

(Jun 30, 2020)

GLOBAL SHIPPING FLEET TO SOUND HORNS ON 8 JULY TO REMIND GOVERNMENTS OVER NEED FOR URGENT CREW CHANGE

Воят на корабните сирени точно в 12 часа на 8 юли 2020 г. напомни на правителствата по света за кризата със смените на екипажите, която продължава четвърти месец.

Ще се вслушаме ли в моряшкия протест и тревожния зов на корабните сирени?

Дали в Република България морският протест и посланията на нашите моряци в Океана, изпратени с воя на корабните сирени, достигна до кабинета, парламента и президента? Какъв е техният отговор?

Моряците и моряшките семейства очакват и се надяват на тяхната държавна помощ и подкрепа!

Капитан I ранг о.р. професор д.пс.н. инж. Илия Пеев

ipreev@abv.bg

+359 898 359 647

+359 52 757 472

гр. Варна